

Чиста лікарня безпечна для пацієнта: чи можливо це в Україні?

Поширення внутрішньолікарняних інфекцій та проблема антибіотикорезистентності, а також інфекційної безпеки медичного персоналу — лікарів та медичних сестер — одна з актуальних як в Україні, так і у світі в цілому. Саме на вирішення цих питань і спрямований Всеукраїнський проект «Чиста лікарня безпечна для пацієнта», який стартував в Україні у травні 2012 р. Проект проводиться за ініціативою Асоціації медичних сестер України та громадської організації Служби організації інфекційного контролю.

Мета проекту — забезпечення високого рівня гігієни в лікувальних закладах України, профілактика професійного захворювання медичного персоналу, запобігання поширенню внутрішньолікарняних інфекцій, економія коштів лікувальних закладів.

Зазначений проект регламентується наказами Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України: № 223 від 22.10.1993 р. «Про збір, знезараження і здачу використаних виробів медичного призначення одноразового застосування із пластичних мас»; № 120 від 25.05.2000 р. «Про удосконалення організації медичної допомоги хворим на ВІЛ-інфекцію/СНІД»; № 234 від 10.05.2007 р. «Про організацію профілактики внутрішньолікарняних інфекцій в акушерських стаціонарах»; № 181 від 04.04.2008 р. «Про затвердження методичних рекомендацій «Епідеміологічний нагляд за інфекціями області хірургічного втручання та їх профілактика»; № 798 від 21.09.2010 р. «Про затвердження методичних рекомендацій «Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу»; № 408 від 12.07.1989 р. «Про міри по зниженню захворюваності вірусними гепатитами в країні».

У чому ж суть проекту?

За погодженням з адміністрацією лікувального закладу Служба організації інфекційного контролю (СОІК) проводить аудит, складає протокол і надає свідоцтво у вигляді таблички та відзнаки на вхідних дверях про те, що відділення пройшло сертифікацію проекту «Чиста лікарня безпечна для пацієнта» (далі — Сертифікат). У разі отримання відділенням Сертифіката щодо 100% оснащення — інформація буде представлена на сайті СОІК.

У процесі аудиту і за його результатами складається аудиторський протокол:

1. Фахівець СОІК заповнює бланк первинного огляду відділення в лікарні, де зазначає зауваження щодо оснащення останнього засобами та обладнанням для проведення дезінфекції відповідно до Стандартів оснащення об'єктів у відділенні. Цей бланк підписують завідувач і старша медсестра відділення та фахівець СОІК.

2. Проводиться розрахунок частки (%) оснащення відділення:
 - 100% — відділення готове до отримання Сертифіката.
 - До 100% — не готове, потребує доопрацювання.

3. Заповнюється акт проведення аудиту у відділенні, яким підтверджується чи відділення (готове/не готове) до отримання Сертифіката. Акт підписують: голова Асоціації медичних сестер області, головний лікар лікувально-профілактичного закладу, заступник головного лікаря з медсестринства (головна медсестра лікарні), фахівець СОІК.

Вперше в Україні апробація вищенаведеного проекту проходила на базі Жовківської центральної районної лікарні (ЦРЛ) Львівської області з 04.07.2012 р. по 31.07.2012 р. Під час проведення аудиту адміністрацією Жовківської ЦРЛ фахівцем СОІК, президентом Львівської обласної асоціації медичних сестер, внесено пропозиції щодо удосконалення цього проекту, а в ЦРЛ проведено оснащення відділень засобами і обладнанням для проведення дезінфекції, відповідно до Стандартів оснащення об'єктів у відділенні, зазначених у проекті.

Які результати роботи?

5 жовтня 2017 р. в Києві, у приміщенні Українського кризового медіа-центру відбулася прес-конференція, присвячена підведенню підсумків 5-річної діяльності проекту в Україні.

Як зазначив **Олег Ковальський**, кандидат медичних наук, президент Асоціації «Служба організації інфекційного контролю», лікар-педіатр, за цей період статус «чистої лікарні» отримали 74 лікарні та 800 відділень. Усього до проекту «Чиста лікарня безпечна для пацієнта» долучилося близько 300 лікувальних закладів. У рамках

проекту в медичних закладах проводять роз'яснювальну роботу та навчання персоналу. Лідерами за кількістю лікарень-учасниць є Волинська, Львівська, Тернопільська області та місто Київ. «Ми вважаємо, що це є дуже важливим маркером як для персоналу закладу охорони здоров'я, так і для пацієнтів, які звертаються у цей заклад за медичною допомогою. Для персоналу це — додаткова відповідальність за правильне виконання функцій медичної допомоги, для пацієнта — додаткова опція безпеки перебування в тому чи іншому лікувальному закладі», — зазначив оратор.

Як вже зазначалося вище, проект «Чиста лікарня безпечна для пацієнта» реалізують із 2012 р. у співпраці з Асоціацією медичних сестер України. Усі заклади та відділення, які проходять стандартизацію в рамках проекту, заносяться у спеціальний реєстр. Щоб отримати статус, заклад або відділення проходить гігієнічний аудит, навчання персоналу, встановлення необхідних аксесуарів та контроль за виконанням рекомендацій. «Після першого року після вручення статусу ми залишаємо за собою право перевірки, певних зауважень і можливість вилучення статусу у разі недотримання нормативів», — додав О. Ковальський. Таким чином, ми відпрацювали хороши проект, відшліфували його і можемо поширювати далі на всю Україну.

Галина Івашко, президент Асоціації медичних сестер України, зазначила, що у 2012 р. асоціація активно долучилася до участі у проекті. «Ми вважаємо, що це був правильний крок. Адже, згідно з даними Міжнародної ради медичних сестер, 80% первинної медико-санітарної допомоги виконує саме середній медичний персонал. І найголовніший інструмент — це руки медичного персоналу. Крім того, постійно з'являється нове устаткування, нові дезінфекційні засоби, і розібратися у них медсестрам допомагає СОІК. Здійснюється навчання медичних сестер починаючи з 2012 р. — на всеукраїнських конференціях, проводяться пленарні та секційні засідання, майстер-класи і додатково запроваджується контроль отриманих знань серед медичних сестер. Ми прийшли до висновку, що таке навчання необхідно проводити також на регіональному, міжрегіональному рівні, а також із залученням закордонного досвіду», — підкреслила Г. Івашко.

Наводячи приклад досвіду профілактики внутрішньолікарняних інфекцій у Великобританії, Г. Івашко зазначила, що там у великих госпіталах створюються міні-санстанції, які проводять постійний моніторинг закладу. Також медичний персонал заохочується до того, щоб не приховувати факти внутрішньолікарняних інфекцій, а навпаки — виявляти їх і обривати ланцюг їх поширення.

«Необхідно змінити ставлення до внутрішньолікарняних інфекцій. Зараз у нас існує таке поняття, як «інспекція», а нам необхідно перейти до епідеміологічного нагляду і управління цим епідеміологічним процесом і розробити стандарти, основним з яких має бути профілактика внутрішньолікарняних інфекцій», — зазначила Г. Івашко.

Отже, участь у розробці національного стандарту із внутрішньолікарняного інфекційного контролю — наступна мета проекту.

Олександр Устїнов,
фото надані «Українським кризовим медіа-центром»